

Μελέτη του 'Ερωτόκριτου' του Β.Κορνάρου με το μοντέλο των 6 καπέλων (6 hat thinking model)

Διδακτικό αντικείμενο

Λογοτεχνία Γ' Γυμνασίου, «Ερωτόκριτος» Β. Κορνάρου, 1^ο απόσπασμα

Χρονική διάρκεια

Δύο διδακτικές ώρες

Χώρος

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας,

Προϋπόθεση υλοποίησης για τους μαθητές

Προϋπόθεση υλοποίησης του σεναρίου είναι η εξοικείωση των παιδιών με την ομαδοσυνεργατική οργάνωση της διδασκαλίας. Επίσης θα πρέπει να έχει προηγηθεί μία εισαγωγή στη μέθοδο των 6 καπέλων σκέψης.

Το σενάριο στηρίζεται

στη μέθοδο των **έξι καπέλων σκέψης** του Edward de Bono, που αποτελεί μια μορφή οργάνωσης της σκέψης για την επίλυση θεμάτων και στηρίζεται στον διαχωρισμό της ανάλογα με το χρώμα του καπέλου, καθώς το κάθε χρώμα σχετίζεται με συγκεκριμένη λειτουργία. Τα καπέλα (λευκό, κόκκινο, κίτρινο, πράσινο, μαύρο, γαλάζιο) συμβολίζουν έξι διαφορετικές κατευθύνσεις της σκέψης. Ως εκ τούτου, το κάθε άτομο που επιλέγει να «φορέσει» ένα από τα καπέλα, στρέφει τη σκέψη του σε μια συγκεκριμένη κατεύθυνση (De Bono, 2006) (βλ. πίνακα).

καπέλο	λειτουργία	χρήση
Λευκό	πληροφορίες	Εστίαση της προσοχής αποκλειστικά στις πληροφορίες.
Κόκκινο	συναισθήματα-διαίσθηση	Έκφραση απόψεων, συναισθημάτων και διαίσθησης. Αυθόρμητες αντιδράσεις και συναισθήματα.
Μαύρο	κριτική σκέψη-σύνεση	Αναζήτηση αρνητικών πλευρών κι αδύνατων σημείων του εξεταζόμενου θέματος με βάση τη λογική.
Κίτρινο	αισιοδοξία-θετική σκέψη	Αναζήτηση θετικών σημείων, ωφελειών και αξίας του εξεταζόμενου θέματος με βάση τη λογική.
Πράσινο	δημιουργικότητα-νέες ιδέες	Παρουσίαση εναλλακτικών δυνατοτήτων, λύσεων, τροποποιήσεων μιας ιδέας με βάση τον αυθόρμητο κι ελεύθερο τρόπο σκέψης.
Μπλε	λογική-συντονισμός-έλεγχος	Επίτευξη συντονισμού, ελέγχου, οργάνωσης και διαχείρισης ενός θέματος ή μιας κατάστασης.

Η μέθοδος μπορεί να εφαρμοστεί για την επίλυση ενός προβλήματος εξετάζοντάς το από

διαφορετικές όψεις (λογική, κριτική σκέψη, θετική σκέψη, δημιουργικότητα, δεδομένα, συναισθήματα) κάθε μία από τις οποίες αντιστοιχεί και σε ένα καπέλο. Τίθεται, όμως, συγχρόνως σε εφαρμογή η «παράλληλη σκέψη». Ο καθένας, δηλαδή, εξετάζει το θέμα από κάθε οπτική κι έρχεται αντιμέτωπος με όλες τις προαναφερθείσες όψεις. Η φιλοσοφία της «παράλληλης σκέψης» είναι ότι ανά πάσα στιγμή όλοι κοιτάζουν προς την ίδια κατεύθυνση, αλλά η κατεύθυνση μπορεί να αλλάξει. Επιπρόσθετα, με την «παράλληλη σκέψη» αποφεύγονται οι διαφωνίες κι οι συγκρούσεις, καθώς δύο θέσεις, όσο διαφορετικές κι αν είναι, εξετάζονται παράλληλα (De Bono, 2006: 18- 19).

Σκεπτικό - Στόχοι

Βασικός στόχος η εξοικείωση των μαθητών με την ομαδοσυνεργατική, διερευνητική μάθηση, προκειμένου να εξετάσουν το κείμενο ολόπλευρα και να οδηγηθούν στην παραγωγή ιδεών και επιχειρηματολογίας με δημιουργικό τρόπο. Με αυτόν τον τρόπο αναπτύσσουν την αυτογνωσία και την ενσυναίσθηση. Εξοικειώνονται με διαφορετικούς τρόπους σκέψης, επιλέγουν τον καταλληλότερο για κάθε περίπτωση και καταλήγουν σε ορθές αποφάσεις. Επιπλέον μαθαίνουν ότι ένα κείμενο έχει πολλές διαφορετικές οπτικές που πρέπει να εξετάζονται, ώστε να γίνει πληρέστερη η κατανόησή του.

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

Η διδακτική πρόταση περιλαμβάνει δύο φάσεις με εκτιμώμενη διάρκεια μίας (1) διδακτικής ώρας η καθεμία.

Πρώτη διδακτική ώρα (1^η φάση: αφετηρία) πραγματοποιείται εισαγωγή στον τρόπο εργασίας (μέθοδος De Bono). Πιο συγκεκριμένα, όσον αφορά τον τρόπο εργασίας, εξηγείται στους μαθητές σε γενικές γραμμές η μέθοδος του De Bono (ποιος είναι και τι προτείνει), γίνεται συζήτηση για τα συγκεκριμένα χρώματα, πού τα συναντάμε και τι μπορεί αυτά να συμβολίζουν, επισημαίνεται ότι το χρώμα παίζει σημαντικό ρόλο στη μέθοδο, αντιπροσωπεύει έναν συγκεκριμένο τρόπο σκέψης κι επιλέγοντας ένα χρώμα αυτομάτως υιοθετείται και ο αντίστοιχος τρόπος σκέψης. Τονίζεται η αναγκαιότητα να είναι οι μαθητές ιδιαίτερα προσεκτικοί και να παρακολουθούν τις υπόλοιπες ομάδες στην παρουσίαση των ιδεών τους, καθώς θα χρειαστεί στην πορεία να «φορέσουν» ένα άλλο καπέλο. Στη συνέχεια με τη βοήθεια του εκπαιδευτικού-συντονιστή (όπου χρειάζεται) γίνεται ο χωρισμός των ομάδων. Αντί για καπέλα μπορούν να χρησιμοποιηθούν χρωματιστά χαρτόνια στα οποία θα απαντηθούν οι ερωτήσεις των φύλλων εργασίας. Στη συνέχεια οι μαθητές κάθε ομάδας διερευνούν κι επεξεργάζονται τα θέματα που αναγράφονται στα παρακάτω φύλλα εργασίας και γράφουν τις απαντήσεις σε κάθε χρωματιστό χαρτόνι-«καπέλο». Δεν ξεχνούν ότι σκέφτονται σύμφωνα με το χρώμα του καπέλου τους.

2η διδακτική ώρα (2^η φάση: παρουσίαση απόψεων και σύνοψη)

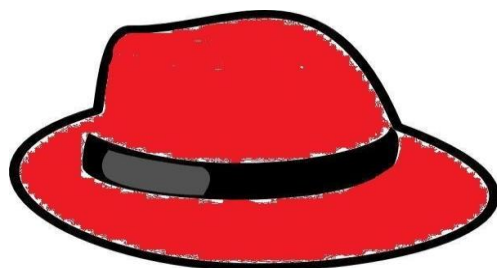
Οι μαθητές παρουσιάζουν τα ευρήματά τους με τη σειρά: άσπρο, κόκκινο, κίτρινο, μαύρο και πράσινο. Οι μαθητές με το μπλε καπέλο καταγράφουν τα συμπεράσματα της συζήτησης και κάνουν την τελική σύνοψη.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1 – ΓΙΑ ΤΟ ΛΕΥΚΟ ΚΑΠΕΛΟ

- 1) Ποια είναι τα βασικά γεγονότα της πλοκής;
- 2) Ποια επιχειρήματα χρησιμοποιεί ο Πεζόστρατος;
- 3) Πώς αντιδρά ο βασιλιάς στο αίτημα του Πεζόστρατου;
- 4) Τι άλλο θα θέλατε να γνωρίζετε για την ιστορία;

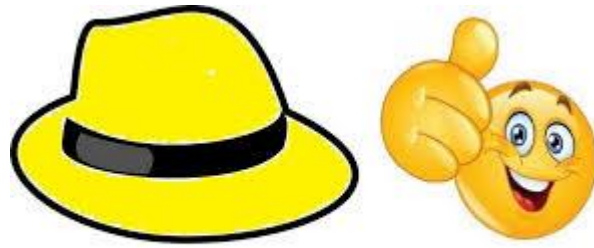
ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2 – ΓΙΑ ΤΟ ΚΟΚΚΙΝΟ ΚΑΠΕΛΟ

συναισθήματα

- 1) Πώς αισθάνεται ο Πεζόστρατος;
- 2) Πώς αισθάνεται ο βασιλιάς;
- 3) Ποια συναισθήματα δημιουργεί σ' εσάς το απόσπασμα;
- 4) Είσαι ο Ερωτόκριτος και μαθαίνεις για την άρνηση του βασιλιά. Γράψε μια παράγραφο για το πώς αισθάνεσαι.

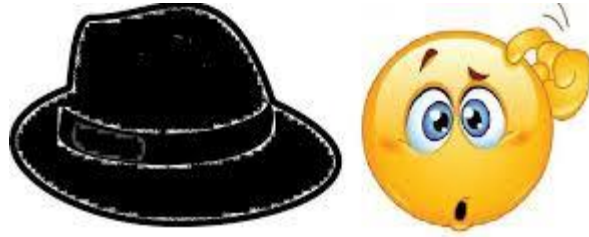
ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 3 – ΓΙΑ ΤΟ ΚΙΤΡΙΝΟ ΚΑΠΕΛΟ

Αισιοδοξία

- 1) Πιστεύεις ότι είχε πιθανότητες επιτυχίας η προσπάθεια του Πεζόστρατου, ανεξάρτητα από την κατάληξή της;
- 2) Προέκυψε κάτι θετικό από την προσπάθεια του Πεζόστρατου;
- 3) Τι θα συμβούλευες τον Ερωτόκριτο μετά από την αντίδραση του βασιλιά;

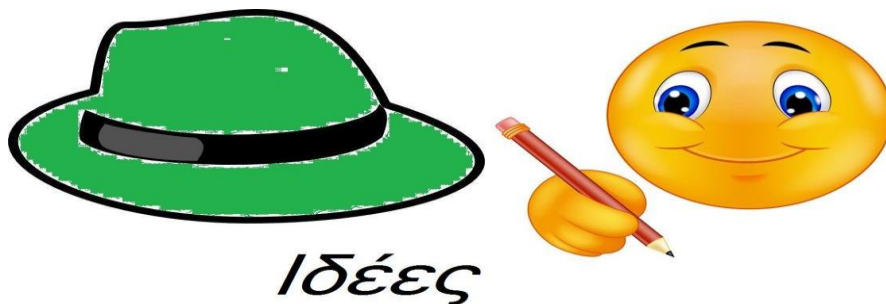
ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 4 – ΓΙΑ ΤΟ ΜΑΥΡΟ ΚΑΠΕΛΟ

Πρόβλημα

- 1) Πώς κρίνεις την ιδέα του Πεζόστρατου να μιλήσει στο βασιλιά;
- 2) Πώς κρίνεις τα επιχειρήματα του Πεζόστρατου; Σου φαίνονται πειστικά;
- 3) Τι θα συμβούλευες τον Ερωτόκριτο μετά την αντίδραση του βασιλιά;

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 5 – ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΑΣΙΝΟ ΚΑΠΕΛΟ

- 1) Σχεδιάσε ξανά την τακτική του Πεζόστρατου. Πρότεινε άλλα επιχειρήματα ή τρόπους να πεισθεί ο βασιλιάς.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 6 – ΓΙΑ ΤΟ ΜΠΛΕ ΚΑΠΕΛΟ

Καταγράψτε τα συμπεράσματα των ομάδων. Γράψτε τη γενική σύνοψη της συζήτησης.